

voor onze rekening. Dat is niet niks. Dat moet kunnen. We hebben een publiek hier.” Willy Malysse: “Volgens de cijfers van Dewael zijn 1 à 2% van dat potentieel bereikbaar, dat wil zeggen tussen 2000 en 4000 personen. Dat wil zeggen per avond dat we organiseren tussen 60 en 120 mensen. Onze aantallen liggen daartussen.”

Relevante werking

De Werf ligt net buiten het Brugse centrum en is pas volledig opnieuw herbouwd. We spreken met Mark van Raefelgem en Rik Bevernage. Het vertrekpunt is de tekst van Johan Thielemans.

Mark van Raefelgem: “De fundamentele fout die Johan Thielemans maakt en die de overheid ook maakt is het op eenzelfde noemer brengen van een aantal centra zonder rekening te houden met hun totaal verschillende voorgeschiedenis, ligging, middelen en doelstellingen. Ik kan er wel inkomen dat Johan Thielemans van ‘sluiswachters’ spreekt. Een aantal centra zijn dat ook en zullen zich terecht verdedigen omdat die functie juist is in de context waarin ze werken. Een aantal andere centra zijn duidelijk geen sluiswachters, maar beantwoorden aan een bepaalde behoefte op een bepaald moment op een bepaalde plaats. De heroriëntering van de Beursschouwburg is een zoeken naar de behoefte die er op dit ogenblik in Brussel bestaat. En dat kan het begin worden van een relevante werking.”

De Werf is een van de jongste kunstencentra. Rik Bevernage: “Toen De Werf zes jaar geleden opstartte was er in Brugge eigenlijk zo goed als geen theateraanbod. De Stadsschouwburg bracht enkel de stukken van een aantal traditionele gezelschappen (KNS, KVS,...). Sindsdien is ook de Stadsschouwburg begonnen met de cyclus Nieuw Theater en brengt nu ook andere gezelschappen dan de klassieke naar Brugge. Verder is er nog een klein professioneel gezelschap in Brugge: De Korre. De Werf heeft de open ruimte die er toen was ingenomen door boeiende producties uit Vlaanderen en Nederland naar Brugge te halen. We zullen ons dus voorlopig niet bezighouden met bijvoorbeeld internationale dansproducties naar hier te halen. We moeten ons eerst bezighouden met wat hier gebeurt en dat proberen te ontwikkelen. Je moet in de regio beginnen.”

Valse verwachtingen

Mark van Raefelgem omschrijft de werking van De Werf naar de toekomst toe als volgt: “Het aanbieden in Brugge van kleinschalige en experimentele voorstellingen. Met naast Stan en andere al bekende groepen

ook het werk van de jongste lichting die nog moeilijkheden heeft om haar plaats te vinden, zelfs binnen de kunstencentra. Ik denk dat De Werf en de Limelight met haar nieuwe richting de enige plaatsen zijn waar de jonge garde nog terecht kan en de kans krijgt om te mislukken. Want vooral dat is belangrijk. Daarnaast zal de aandacht voor het kindertheater nog toenemen. Ik kon de opmerking van Dirk Van Haute (Etcetera 38) goed begrijpen wanneer hij zegt dat de kunstencentra enerzijds beweren dat ze mogelijkheden geven aan het vernieuwende theater en anderzijds blijkbaar de aansluiting gemist hebben met de vernieuwing in het kindertheater. We hebben op een bepaald moment beslist het kindertheater consequent te volgen via vrije voorstellingen. Waar een grote behoefte aan is zowel bij het publiek als bij het gezelschap. Uit de studie die Koen Kwanten maakte blijkt dat de vrije voorstellingen steeds meer worden afgebouwd, terwijl de gezelschappen precies roepen om dat soort voorstellingen. Ik denk dat de kunstencentra daarin een belangrijke rol kunnen spelen.” Naast de theaterprogrammatie heeft De Werf geen onbelangrijke Jazz-programmatie, die in tegenstelling tot de theaterprogrammatie wel nationaal en internationaal gericht is.

De Werf is als kunstencentrum jonger dan de anderen. Aanvankelijk lag de nadruk op de receptieve werking. Een belangrijk moment in de evolutie naar het (co-)produceren was het produceren van *Zomernacht* door ‘t Gebroed. Rik Bevernage: “‘t Gebroed is een leerschool voor ons geweest. Het is een successtory geworden, maar we hebben geleerd dat we dat als klein centrum niet aankunnen. We hebben resoluut gekozen voor de kleine producties die we zoveel mogelijk materieel en infrastructureel proberen te steunen, want lonen kunnen we met onze subsidie niet uitbetalen.” De nadruk ligt daarbij op het geven van kansen aan jongeren die nog geen eigen richting gevonden hebben. “Op een aantal plaatsen kan dat soort initiatieven niet meer. En dan zie je dat kleine, niet gesubsidieerde centra ontstaan (Theater Baricade, Plateau) omdat er binnen de kunstencentra geen plaats meer is voor jong werk”, aldus Mark van Raefelgem. Rik Bevernage: “Het is een concreet probleem voor de kunstencentra. De doorbraak is er niet gekomen. En die verwachten we eigenlijk ook niet in de volgende jaren. Er zijn de laatste jaren veel valse verwachtingen geschapen. De kunstencentra kregen een sympathieke aandacht is de pers. Er zijn een aantal gesprekken geweest met de administratie van Dewael en daar was sprake van twaalf tot

vijftien miljoen voor de kleine centra. Je begint dat op een bepaald ogenblik te geloven. Een aantal centra zitten nu met grote financiële problemen. Veel centra zijn de voorbije jaren echt gaan produceren en dan blijkt dat ze dat eigenlijk niet aankunnen. De grootste kunstencentra hebben minder subsidie dan de kleinste gezelschappen, bij wijze van spreken.”

Sluis in twee richtingen

De Vooruit bestaat dit jaar tien jaar. Er is een aanvang genomen met een grondige restauratie van het gebouw, dat intussen ook de vaste stek geworden is van de Blauwe Maandag Compagnie. Aan tafel zitten Guy Cools (programmator podiumkunsten), Erik Temmerman (directeur) en Wim Wabbes (muziekprogrammator). Bij de persvoorstelling van het Vooruit-seizoen hanteerde Guy Cools de gewraakte term ‘sluiswachter’ op een positieve manier. “Je kan de werking van de kunstencentra de voorbije tien jaar inderdaad positief omschrijven als het werk van ‘sluiswachters’. Ze zijn een ‘sluis’ geweest en zijn dat nog steeds, voor een aantal jonge theatermakers. Een sluis in twee richtingen, naar het publiek toe, maar ook naar de kunstenaar zelf toe: hoe kan hij verder doorgroeien, materieel en infrastructureel, maar ook artistiek”, aldus Guy Cools: “Een tiental jaren geleden zijn de ‘kunstencentra’ gegroeid uit de behoefte van de theatermiddens zelf aan ruimte, infrastructuur, organisatie omdat jonge theatermakers zich niet konden vinden in de werking van bestaande gezelschappen. De situatie is de laatste jaren natuurlijk veranderd. De gezelschappen die toen in de marge zijn ontstaan, zoals De Tijd en de BMCie, hebben nu een veel opener houding naar jonge mensen dan de gevestigde gezelschappen destijds. Binnen hun structuren zijn nieuwe initiatieven mogelijk. De ruimte die de kunstencentra gedurende de voorbije jaren hebben gecreëerd, wordt nu door een aantal gezelschappen geboden. De BMCie werkt met mensen als Arne Sierens en Johan Dehollander, Cie De Koe vindt onderdak bij het Zuidelijk Toneel o.l.v. Ivo Van Hove (voorheen De Tijd).”

Over de discussie die er binnen de kunstencentra zelf gevoerd wordt, merkt Guy Cools: “Er is een groep die een zo eng mogelijke omschrijving van de functie van kunstencentrum wil, om te consolideren wat er is. En daar zijn argumenten voor. Maar ik denk dat de Vooruit tot een andere groep behoort die voorstander is van een zo ruim mogelijke definitie om te voorkomen dat nieuwe ontwikkelingen door het decreet